

ҲАРБИЙ ҲАФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ҲАЛҚАРО ҲАМКОРЛИКНИНГ РОЛИ ВА АҲАМИЯТИ

Д. З. Ҳасанов

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Академияси
Тиллар кафедраси бошлиғи полковник

Аннотация:

Ушбу мақолада мамлакатнинг муҳофафа фаолиятини такомиллаштириш, ҳарбий соҳада миллий хавфсизликка нисбатан мавжуд таҳдидларни ҳисобга олган ҳолда Қуролли Кучларни ислоҳ қилиш масаласи ва унинг истиқболи ҳақида фикр ва мулоҳаза юритилади.

Калит сўзлар: миллий армия, ҳарбий қисм ва бўлинмалар, қуролли кучлар, ўзаро ва ҳалқаро ҳамкорлик, зиддиятлар, келишувлар, икки томонлама шартномалар, мамлакат дахлсизлиги, қурол-аслаҳа, ҳарбий техника, минтакавий мажоролар.

Жорий йилнинг 12 январь куни бўлиб ўтган Хавфсизлик Кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида Президентимиз томонидан Қуролли Кучларни ривожлантириш ва мамлакат муҳофафа қобилятини янада мустаҳкамлаш ҳамда бу борада замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва илғор инновацияларни кенг татбиқ этиш бўйича муҳим кўрсатмалар берилиб, барча даражадаги кўмондонлик ва бошқарув органлари фаолиятини такомиллаштириш, кўшинларда автоматлаштирилган бошқарув воситалари ва комплексларни жорий қилиш орқали уларнинг ҳамкорликдаги оператив ва жанговар тайёргарлик даражасини ошириш, ахборот ва киберхавфсизликни таъминлаш истиқболдаги долзарб вазифалар белгиланди. Бугунги кунда ҳар қандай армиянинг жанговар шайлиги нафақат унинг замонавий қурол-аслаҳалар ва ҳарбий техникалар билан бутланганлиги, балки шахсий таркибнинг айна ўша замонавий ҳарбий техникаларни бошқаришни қай даражада ўзлаштирганлиги ҳамда жанговар шароитларда уни моҳирлик билан бошқара олишига ҳам бевосита боғлиқ. Мамлакатнинг муҳофафа фаолиятини такомиллаштириш, ҳарбий соҳада миллий хавфсизликка нисбатан мавжуд таҳдидларни ҳисобга олган ҳолда Қуролли Кучларни ислоҳ қилиш масаласи

бугунги куннинг долзарб мавзуси саналади. Бунинг учун илғор халқаро тажрибаларни ўрганиб, ҳарбий санъат назарияси ва амалиётини ривожлантириш талаб этилмоқда. Бу маънода халқаро терроризм, экстремизм, наркохуружлар ҳамда уюшган жиноий гуруҳларга қарши курашиш ҳар бир мамлакатнинг устувор вазифаси ҳисобланади. Бунинг учун минтақавий ҳамкорлик ва ўзаро ҳамжиҳатликда тинчликни таъминлаш йўлида ҳарбий-илмий ҳамкорлик доирасини кенгайтириш мақсадга мувофиқдир. Ўзбекистон Республикасининг муҳофаа ва хавфсизликни таъминлашга қаратилган барча тизимли чора-тадбирлари ва саъи-ҳаракатлари минтақа ва жаҳон миқёсида тинчлик ва осойишталикни таъминлашга қаратилган. Гарчи хавф ва таҳдидлар мавжуд бўлсада, янги Ўзбекистонни мусаффо осмони ва чегараларининг дахлсизлиги ошончали кўллардадир. Марказий Осиёда осойишталик ҳамда барқарор тараққиётга эришиш йулида минтақа давлатлари томонидан фаол ташқи сиёсат олиб борилмоқда. Марказий Осиёни тинчлик ҳамда яхши кўшничилик ҳудудига айлантириш Ўзбекистон ташқи сиёсатининг ҳам устувор йўналиши сифатида белгиланган. Мазкур мақола мавзусининг долзарблиги шундаки, бугунги глобал таҳдид манбалари кўпайиб бораётган даврда, Марказий Осиё ҳудудий хавфсизлигини таъминлаш минтақа давлатларининг олдида турган энг асосий вазифалардан бирига айланди. Давлатлар ўртасида савдо-иқтисодий, транспорт ва транзит-логистика, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, давлат чегараларига доир масалаларни якунига етказиш, сув ресурсларидан адолатли фойдаланиш, халқлар ўртасида маданий-гуманитар алоқалар, дўстлик ва яхши кўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш каби йўналишлар ривожлантирилмоқда. Марказий Осиёда осойишталик ҳамда барқарор тараққиётга эришиш йўлида минтақа давлатлари томонидан фаол ташқи сиёсат олиб борилмоқда. Марказий Осиёни тинчлик ҳамда яхши кўшничилик ҳудудига айлантириш Ўзбекистон ташқи сиёсатининг ҳам устувор йўналиши сифатида белгиланган. Мазкур мақола мавзусининг долзарблиги шундаки, бугунги глобал таҳдид манбалари кўпайиб бораётган даврда, Марказий Осиё ҳудудий хавфсизлигини таъминлаш минтақа давлатларининг олдида турган энг асосий вазифалардан бирига айланди. Давлатлар ўртасида савдо-иқтисодий, транспорт ва транзит-логистика, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, давлат чегараларига доир масалаларни якунига етказиш, сув ресурсларидан

адолатли фойдаланиш, халқлар ўртасида маданий-гуманитар алоқалар, дўстлик ва яхши кўшничлик муносабатларини мустаҳкамлаш каби йўналишлар ривожлантирилмоқда. Булар орасида, айниқса, Марказий Осиёда тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш билан боғлиқ йўналишлар ва ҳамкорликдаги ташаббусларни атрофлича таҳлил қилиш мақолаинг асосий вазифаси этиб белгиланган. Мамлакатимиз раҳбари томонидан қабул қилинган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида Ўзбекистоннинг ён-атрофида хавфсизлик, барқарорлик, ахил кўшничлик муҳитини шакллантириш яқин ва ўрта муддатли стратегияда ташқи сиёсатимизнинг устувор вазифаси сифатида қайд этилганлиги ҳам ушбу йўналишда амалга оширилаётган тадбирлар кўламининг кенгайишига ва самарадорлигининг ортишига туртки бўлди. Қолаверса, **2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясининг мазмун-моҳиятининг 90-мақсад:** Давлатнинг мудофаа қобилятини янада мустаҳкамлаш, Қуролли Кучларнинг жанговар шайлигини, унинг имкониятлари ва қобилятини кучайтириш ва барча бўғиндаги ҳокимият органлари раҳбарларининг қўшинлар кундалик ҳаётида, ҳарбий шаҳарчалар барпо этиш, уларнинг инфратузилмасини яхшилаш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фаол иштирок этишини таъминлашдан иборат. Ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ёшларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этиш, уларни иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратиш, Қуролли Кучларнинг барча давлат идоралари, муассаса ва корхоналар учун етук кадрлар тайёрлайдиган мактабига айланишига эришиш, мамлакат ҳарбий хавфсизлигини таъминлаш ва мудофаа салоҳиятини мустаҳкамлаш борасидаги қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш, қуролли Кучлар ягона автоматлаштирилган бошқарув тизимини яратиш ва рақамлаштиришни янада такомиллаштиришдан иборат. Қуролли Кучларда ягона ахборот-коммуникация тизимини яратиш ва ахборот хавфсизлигини таъминлаш, мудофаа вазирлиги қўшинларининг жанговар шайлиги ва тайёргарлиги ҳамда ўқув моддий-техника базасини янада такомиллаштириш, фуқароларнинг ҳарбий хизматни ўташ тартибини янада такомиллаштиришдир. Олий ҳарбий таълим муассасаларига номзодларни саралаш ва танлаб олиш тизимини янада такомиллаштириш, мудофаа вазирлиги қўшинларида раҳбар лавозимларига

кадрлар захирасини яратиш тизимини ривожлантириш, муҳофизат вазирлиги тизимида геральдика ишларини самарали йўлга қўйиш, қўшинларни замонавий қурол-аслаҳа, ҳарбий ва махсус техника ҳамда жиҳозлар билан таъминлашдан иборат. **91-мақсад** эса Ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзоларининг ижтимоий ҳимоясини ҳар томонлама кучайтиришдан иборат бўлиб, қуролли Кучлар ҳарбий хизматчиларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва уларга кўрсатилаётган тиббий таъминот сифатини янада ошириш, қуролли Кучларда ахлоқий-руҳий таъминотни ва ҳарбий психологлар институтини янада такомиллаштириш ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг жанговар руҳиятини ошириш бўйича чора-тадбирларни белгилаш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тадбирларини янада кучайтириш, муҳофизат вазирлиги ҳарбий қисм ва муассасаларида мавжуд хотин-қизлар ва ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари билан ишлаш бўйича етакчи мутахассислар иш фаолияти самарадорлигини оширишдан иборатдир ва шунингдек, сўнгги йилларда Марказий Осиё минтақасининг геосиёсий ва геостратегик аҳамияти ортиб бораётгани, ўзининг катта миқдордаги минерал ва хом-ашё ресурслари туфайли халқаро майдонда жиддий эътибор объектига айланиб бораётгани ҳамда минтақада дунёнинг йирик давлатлари стратегик манфаатлари тўқнашуви содир бўлаётгани билан боғлиқ хулосалар берилган келтириб ўтилган.

